Lietas Nr. C28454913
SKC-1798/16

L Ē M U M S

Rīgā 2016.gada 16.maijā

Latvijas Republikas Augstākas tiesas Civillietu departaments šādā sastāvā:

tiesnese referente E. Vernuša
tiesnese A. Briede
tiesnese A. Čerņavska

izskatīja rakstveida procesā /pers. A/ blakus sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas tiesneša 2015.gada 30.decembra lēmumu, ar kuru noraidīts lūgums par atbrīvošanu no drošības naudas samaksas.

Augstākās tiesas Civillietu departaments

k o n s t a t ē j a

[1] Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2015.gada 4.novembra spriedumu apmierināta AS „Swedbank" prasība, piedzenot no /pers. A/ pamatparādu 29025,56 EUR un tiesāšanās izdevumus 1216,12 EUR, kopā 30241,68 EUR.

Tiesa noteikusi AS „Swedbank" tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt no /pers. A/ likumiskos sešus procentus gadā no nesamaksātās parāda pamatsummas un piedzinusi no /pers. A/ valsts ienākumos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 16,43 EUR.

[2] Par spriedumu /pers. A/ iesniedzis kasācijas sūdzību, kurā ietverts lūgums par atbrīvošanu no drošības naudas samaksas.

[3] Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas tiesneses 2015.gada 30.decembra lēmumu lūgums par atbrīvošanu no drošības naudas samaksas par kasācijas sūdzības iesniegšanu noraidīts.

Lēmumā /pers. A/ noteikts termiņš līdz 2016.gada 29.janvārim trūkumu novēršanai - dokumenta, kas apstiprina drošības naudas 284,57 EUR samaksu par kasācijas sūdzību, iesniegšanai Rīgas apgabaltiesā, kā arī izskaidrots, ja noteiktā termiņā trūkumi novērsti, kasācijas sūdzību uzskatāma par iesniegu tajā dienā, kad tā iesniegta pirmoreiz. Pretējā gadījumā kasācijas sūdzība tiks uzskatīta par neiesniegtu un atdota iesniedzējam.

Lēmums pamatots ar šādiem argumentiem.

[3.1] Civilprocesa likuma 458.panta pirmās daļas, 453.panta ceturtās daļas un 458.panta pirmās daļas izpratnē, lai būtu pamats atbrīvot personu no drošībās naudas samaksas, tiesas rīcībā ir jābūt objektīviem pierādījumiem par personas mantisko stāvokli, turklāt šiem pierādījumiem jāatspoguļo personas mantiskais stāvoklis pilnībā. Lai personu atbrīvotu no drošības naudas samaksas, ir nepieciešams konstatēt, ka personas mantiskais stāvoklis ir objektīvs šķērslis drošības naudas samaksai likumā noteiktā apmērā.

[3.2] /pers. A/ kasācijas sūdzībai nav pievienojis rakstveida pierādījumus par savu šā brīža mantisko stāvokli.

No lietas materiāliem redzams, ka, iesniedzot apelācijas sūdzību, atbildētājs, lūdzot pilnībā atbrīvot no valsts nodevas samaksas par apelācijas sūdzību, iesniedzis: Uzņēmumu reģistra izziņu, ka atbildētājam tajā nav aktuālu ziņu, VAS "Ceļu satiksmes drošības direkcija" izziņu, ka uz /pers. A/ vārda reģistrēts transportlīdzeklis, Tiesu un Zemesgrāmatu departamenta izziņas, ka atbildētāja īpašumā ir dzīvokļa īpašums /adrese/, Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras izziņu, ka atbildētājam laikā no 2014.gada jūlija valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas nav reģistrētas.

Atbildētājs nav norādījis, ka kopš apelācijas sūdzības iesniegšanas, viņa materiālais stāvoklis nav mainījies. Atbildētājs nav griezies pašvaldībā ar lūgumu par maznodrošinātas vai trūcīgas personas statusa piešķiršanu, kā arī nav iesniedzis rakstveida pierādījumus, ka viņam būtu piešķirts bezdarbnieka statuss vai viņš būtu reģistrējies kā darba meklētājs. Tādējādi ir pamats secināt, ka atbildētājs noklusē savu patieso ienākumu apmēru.

Vispār zināms fakts, ka par nekustamo īpašumu ir maksājami nekustamā īpašuma nodokļi, kā arī nekustamo īpašumu uzturēšana prasa naudas līdzekļu ieguldīšanu.

Pieteiktais lūgums par atbrīvošanu no drošības naudas samaksas ir formāls un pats par sevi nav pietiekams, tādējādi nav likumīga pamata /pers. A/ atbrīvošanai no drošības naudas samaksas par kasācijas sūdzības iesniegšanu, jo, iztrūkstot pierādījumiem par personas mantisko stāvokli, tiesai ir liegta iespēja to objektīvi izvērtēt.

[4] Blakus sūdzību iesniedzis /pers. A/, lūdzot pilnībā atbrīvot viņu no drošības naudas samaksas.

Blakus sūdzības iesniedzējs norādījis, ka lēmumu pārsūdz pilnībā, jo apelācijas instancē ir iesniedzis visas iespējamās izziņas un atkārtota izziņu iesniegšana ir laika un finansiālo resursu nelietderīga izšķērdēšana. Tiesai, ņemot vērā tiesas informatīvo resursu, ir iespēja pārbaudīt reģistros ziņas par /pers. A/ mantisko stāvokli.

[5] Iepazinies ar lietas materiāliem un blakus sūdzības argumentiem, Civillietu departaments atzīst, ka Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas tiesneša 2015.gada 30.decembra lēmums ir atstājams negrozīts.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 447.[1] panta otrās daļas noteikumiem, Civillietu departaments, izskatot blakus sūdzību, atzīst, ka pārsūdzētajā

lēmumā ietvertie motīvi ir pareizi un pietiekami, tādēļ tiem pievienojas.

[6] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 458.panta pirmo daļu, iesniedzot kasācijas sūdzību, iemaksājama drošības nauda 284,57 EUR. Savukārt minētā panta ceturtā daļa noteic, ka drošības nauda nav jāmaksā personām, kuras saskaņā ar likumu vai tiesas vai tiesneša lēmumu ir atbrīvotas no valsts nodevas. Tiesa vai tiesnesis, ievērojot fiziskās personas mantisko stāvokli, var pilnīgi vai daļēji atbrīvot personu no drošības naudas samaksas.

Pienākums iesniegt pierādījumus par /pers. A/ mantisko stāvokli izriet no Civilprocesa likuma 458.panta ceturtās daļas, jo, kā norādīts tiesību doktrīnā: „Ja personas (..) mantiskais stāvoklis ir tāds, ka nav iespējams samaksāt drošības naudu, tad personai ir dota iespēja lūgt atbrīvot viņu pilnīgi vai daļēji no drošības naudas samaksas. Turklāt šādam lūgumam ir jāpievieno pierādījumi, kas apliecina personas apgalvojumu par viņas mantisko stāvokli" (*Civilprocesa likuma komentāri. II daļa (29.-60.[1] nodaļa). Sagatavojis autoru kolektīvs. Prof. K. Torgāna zinātniskajā redakcijā.- Rīga: Tiesu nama aģentūra, 2012, 790-791.lpp.*)

Civilprocesa likums neuzliek pienākumu tiesai veikt personas mantiskā stāvokļa noskaidrošanu pēc publiskajiem reģistriem, kā to nepamatoti norādījis blakus sūdzības iesniedzējs, bet gan /pers. A/, izsakot kasācijas sūdzībā lūgumu par atbrīvošanu no drošības naudas samaksas, bija jāpievieno pierādījumi par mantisko stāvokli uz kasācijas sūdzības iesniegšanas brīdi. Jānorāda, ka civilprocesā darbojas dispozitivitātes princips, proti, puses pašas izvēlas, vai celt prasību tiesā, vai pārsūdzēt nolēmumu, savukārt atbilstoši sacīkstes principam, vēloties pierādīt savu apgalvojumu patiesumu, puses tam iesniedz pierādījumus.

[7] Rezumējot izklāstīto, Civillietu departaments atzīst, ka Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas tiesneša 2015.gada 30.decembra lēmums ir likumīgs un pamatots, tādēļ tas atstājams negrozīts, bet iesniegtā blakus sūdzība noraidāma.

[8] Tā kā blakus sūdzība tiek noraidīta, bet apstrīdētajā lēmumā noteiktais termiņš izbeidzies, Civillietu departaments nosaka iesniedzējam jaunu termiņu drošības naudas 284,57 EUR samaksai un samaksu apliecinoša dokumenta iesniegšanai apelācijas instances tiesā līdz 2016.gada 20.jūnijam.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 448.panta pirmās daļas 1.punktu, Augstākās tiesas Civillietu departaments

n o l ē m a

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2015.gada 30.decembra lēmumu atstāt negrozītu, bet /pers. A/ blakus sūdzību noraidīt.

Noteikt /pers. A/ termiņu līdz 2016.gada 20.jūnijam drošības naudas 284,57 EUR samaksu apliecinoša dokumenta iesniegšanai apelācijas instances tiesā.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesnese E. Vernuša
Tiesnese A. Briede
Tiesnese A.Čerņavska